

GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARININ ÇAĞDAŞ TÜRK SERAMİK SANATINA
YANSIMALARI

MAKALE HAKKINDA

Geliş : Haziran 2012

Kabul: Eylül 2012

REFLECTIONS OF TRADITIONAL TURKISH HANDICRAFTS ON CONTEMPORARY
CERAMIC ART

Lale Demir Oransay^a

ÖZ

Türkler geçmişten günümüze kadar kendilerine has el sanatları geliştirmişlerdir. Zamanla gelenekselleşen bu sanatların ortaya çıkmasında ve gelişmesinde, yaşanan yöre, din, yaşam şartları ve döneminin estetik beğenisi etkili olmuştur. Ebru, hat, tuğra, cam nazar boncuğu, dokuma ve kilim, ahşap ve taş işçiliği, çini ve çömlekçilik, bakır işlemeciliği vb. gibi el sanatlarının bazıları günümüzde halen yapılmaya devam ederken bazıları yok olmuştur. Geleneksel sanatlar bir kültürü kendine has yapan öğelerden biridir. Bu nedenle kendi kültüründeki geleneksel sanattan yola çıkarak çağdaş eserler ortaya koymak sanatçıyı evrensel olarak daha özgün bir konuma getirebilmektedir. Türk el sanatlarının çeşitliliği her alanda olduğu gibi çağdaş Türk seramiğinde de etkilerini göstermiştir. Zehra Çobanlı, Jale Yılmazbaşar, Vedat Kaçar, Muammer Çakı, Oya Uzuner, Mine Aktaş Poyraz gibi önemli çağdaş Türk seramik sanatçıları geleneksel sanatlar temelinde özgün eserler ortaya koymuşlardır. Bu çalışmada geleneksel Türk kültürünü yansıtan el sanatlarından bazılarının çağdaş seramik sanatlarına yansımaları incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: El Sanatları, Seramik, Süsleme

ABSTRACT

Original handicrafts have evolved throughout the history of Turkey. The region, religion, and life conditions have all affected these handicrafts over time. Some of these handicrafts were still performed such as Ebru art, calligraphy, tuğra, glass, textile and kilim tapestry, wood and stone working, ceramic and pottery, metal working, while some of them were forgotten. The cultures of modern societies became unique with traditional arts. For that reason, traditional art elements give artists a more original status in contemporary world art. The variety of traditional Turkish art shows its effects also in contemporary Turkish ceramic art. Modern Turkish ceramic artists such as Zehra Çobanlı, Jale Yılmazbaşar, Vedat Kaçar, Muammer Çakı, Oya Uzuner, Mine Aktaş Poyraz, made original modern artworks based on traditional arts. In this paper author will present the effects of historical Turkish architecture and crafts on modern ceramic art.

Keywords: Handcraft, Ceramic, Ornament

GİRİŞ

İnsanlık tarihi ile başlayan yaşamı kolaylaştırma çabaları, el emeğine dayalı üretimlerin yapılmasını ve yaşama geçirilmesini sağlamıştır. İlk insanlar günlük kullanım için ihtiyaç duydukları araç-gereçleri, doğada bulunan doğal malzemelerle elde etmişlerdir. Toplumların gelişmesi ile birlikte, toplumun gelenekleri, töreleri, çevre şartları ve ekonomisinin etkileri ile üretimler yapılmaya ve yörelere özgü el sanatları gelişmeye başlamıştır.

Her toplumun kendine özgü geliştirdiği el sanatları, kişilerin bilgisi ve el becerisine dayanmaktadır. Bu el sanatları aynı zamanda ait olduğu toplumun geleneksel özelliklerini yansıtmaktadır. Toplumlarda el sanatlarının üretimi, ağırlıklı olarak kişisel ya da küçük çaplı işletmelerde gerçekleştirilmektedir. Önce beslenmek, örtünmek ve değişik ihtiyaçların karşılanması için basit araç-gereç yapımı ile başlayan el sanatları, daha sonra bunların yanında kişilerin süslenmesi, yaşanılan mekanların süslenmesini amacıyla da geliştirilmiştir.

Kültür tarihi incelendiğinde Türk el sanatları Orta Asya'dan Anadolu'ya göçlerle taşınmıştır. El sanatları göçler sırasında diğer kültürlerle etkileşime girerek değişim geçirmiştir. Türkler, kendi öz değerleriyle bir sentez oluşturarak çeşitli el sanatlarını ortaya koymuşlardır.

Orta Asya'dan Anadolu'ya göç yolunda karşılaştıkları kültürler ile etkileşime giren Türkler din ve uygarlığın çeşitli alanlarında geçirdikleri değişimi el sanatlarına da yansıtmışlardır. Bu değişim iki önemli aşamayı içinde barındırmaktadır. İlk aşama Türklerin İslamiyet'le tanışmasıdır. İkinci aşama ise Türklerin Anadolu'ya girdikten sonra bölgedeki geçmiş kültürleri tanınmasıdır. Her iki aşamada

günümüze ulaşan Türk el sanatlarını derinden etkilemiştir.

Geleneksel Türk el sanatları, çağdaş sanatın her alanını etkilediği gibi çağdaş seramik sanatını da etkilemiştir. Türk tarihinde gerek İslam gerekse İslam öncesi sanat üzerine yazılmış birçok yazınsal kaynak bulunmasına karşın geleneksel el sanatlarının Türk seramiğine yansımaları üzerine çok kaynak bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmada bu konu üzerine yoğunlaşarak önce Türk el sanatlarının kısa bir tarihi incelenmiş daha sonra gelenek, din, bölge ve ekonomik durumlara göre gelişmiş ve gelenekselleşmiş el sanatlarının modernize edilerek çağdaş seramik sanatına etkileri araştırılmıştır.

TÜRK EL SANATLARININ TARİHİNE KISACA BİR BAKIŞ

Mimari de kullanılan süslemeler diğer el sanatlarında da kendini göstermektedir. Ahşap oymacılığı, taş işlemeciliği, kalem işi, hat sanatı, çini yapımı gibi el sanatları Türk mimari süslemelerinin de bir parçası olmuştur.

Günümüzde yapılan kazılarla ortaya çıkan bulgular, bilinen en eski Türk kavminin Hunlar olduğunu ortaya koymuştur. Göçebe bir hayat süren Hunlar için atların ve çadırların büyük önem taşıdığı görülmektedir. Asya'da Pazirik ve Noan Ula'da mezarlarında yapılan kazılarda halılar, keçeler, kaplar, çömlekler, elbiseler, "süslü eyerler, ahşap ve kemikten yapılmış koşum takımları ve atlarla ilgili başka eşyalar bulunmuştur." (Ateş, 1990).

Hunlar'dan sonra kurulan ve ilk kez adında Türk kelimesini kullanan Göktürkler, Orhun Kitabeleri ile tanınmaktadır. "Göktürkler'in tekstil ve metal gibi dallarda çalıştıkları ve güzel örnekler verdikleri Çin ve Bizans kaynaklarında kaydedilmiştir. Yapılan kazılar bu bilgileri tamamlamaktadır." (Barışta, 1988)

Göktürkler'in devamı olan Uygurlar Budizm inanmışlar ve Buda için yaptıkları tapınaklarda duvarları fresklerle süslemişlerdir. Uygurlar'ın el sanatlarında verdikleri ürünler arasında işli vazolar, heykeller, çömlekler ve minyatürlerle süslenmiş yazmalar, bulunmaktadır. Uygurlar'da maden işçiliği, kumaş dokuma, halıcılık, çini gibi el sanatları da uygulanmıştır. "Kitap Cildinin Türk sanatında Uygurlar'a kadar giden bir tarihi vardır. Karahoça'da yapılan kazılarda iki cilt parçası bulunmuştur." (Aslanapa, 1999)

Türklerin 9. yy.'da Abbasi döneminde İslamı kabul etmeleri ile orijinal bir sanat geliştirmeleri Asya'da kurulan Karahanlılar ve Gazneliler ile başlamıştır. Karahanlılar döneminde yapılar kerpiçten tuğlaya dönmeye başlamıştır. Tuğlanın değişik yönlerde örülmesi ile süslemeler yapan Karahanlılar yapılarında renkli tuğlalar da kullanmışlardır. Tuğla mozaik tekniğinin kullanılması ilk kez Karahanlılar'da görülmektedir. Mimari eserlerde çini ile yapılmış süslemeler de göze çarpmaktadır.

Karahanlılar'ın hükümdarı olan Nasr Bin Ali'ye ait türbenin portalı, "tuğladan birbirini kesen yarım sekizgenlerin meydana getirdiği dörtlü düğüm ve yıldız şekilleri sonraları Türk sanatında çeşitli değişikliklerle klasik bir süsleme motifi haline gelen geometrik kompozisyonun ilki olarak önemli bir yer alır." (Aslanapa, 1999)

İlk rumi desenleri de Karahanlılar'da görülmektedir. Tuğla çamurundan rölyefler yaparak ve bazı rölyeflerde kufi yazıyı kullanarak daha sonra yapılara monte edilmiş desenlerde bu döneme aittir.

Gazneliler, Mimaride tuğla üzerine çok zengin kufi kitabeler yazmışlar, çeşitli bitki motifleri ve geometrik şekillerle süslemeler yapmışlardır. Yapılarında kullandıkları ahşap

kapılarda görülen süslemeler ahşap işlemeciliğinin de varlığına işarettir. Duvar kaplamalarında mermerden oymalı süslemeler mermer işçiliği konusunda da çalışmalar yapıldığını ortaya koymaktadır. Ayrıca yapılarını süslemek için kalem işçiliği ve çiniler kullanmışlardır.

Horasan'da kurulan ve buradan yayılan Büyük Selçuklu Devleti'nde hat, tezhip, minyatür, çini, halı, kilim, ahşap ve taş oymacılığı, maden işlemeciliği, cilt sanatı, kumaş dokumacılığı ve cam gibi el sanatları konusunda örnekler görülmektedir. Birbirini kesen sekizgen ya da altıgen geometrik süsleme bu dönemde de görülmektedir.

"Türklerin Anadolu'ya gelmesi ve buradaki kültürlerle kaynaşarak günümüzdeki zengin mozaiği oluşturmaya başlaması, Onuncu Yüzyılda başlar. Her ne kadar Anadolu kapılarının kesin olarak açılması 1071 Malazgirt Zaferi'nden sonra başlamışsa da, Türklerin gerek Doğu ve Güney Doğu Anadolu'dan gerekse Karadeniz'in kuzeyinden dolaşarak Balkanlar üzerinden Anadolu'ya gelmeye başlamaları çok daha eskidir." (Ateş, 1990).

Türkler zengin kültür değerleri ile Anadolu'ya gelmişlerdir. Anadolu Selçukluları birçok el sanatları örnekleri sergilemişlerdir. Çini sanatı yeni desen, renk ve tekniklerle büyük gelişme göstermiştir ve mimaride yoğun olarak kullanılmıştır. Aynı zamanda Anadolu'da maden sanatında da bir gelişme olmuştur. "Oyma, kakma, kabartma, savatlama ve emaye gibi çeşitli tekniklerde birçok maden işlerinin yapıldığı kalan eserlerden anlaşılmaktadır." (Aslanapa, 1999) Ağaçlar üzerine "oyma, kakma, boyama, çatma (kündekari), çakma (kafes işi)" (Öney ve Erginsoy, 1978) gibi ağaç işçiliği Anadolu Selçukluları zamanında daha da gelişmiştir. Cam işleri, taş işleri, halıcılık, kuş ve hayvan

figürlü kumaş dokumaları, hat ve tuğra sanatı, minyatür ve cilt sanatı gibi diğer el sanatları bu dönemde de görülmektedir.

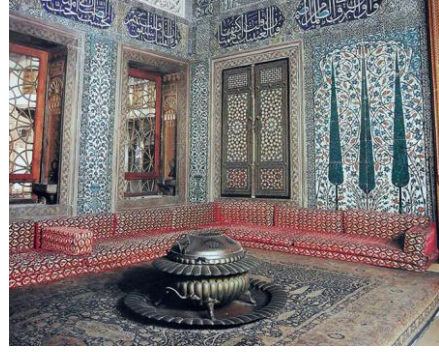

Şekil 1. Konya Karatay Medresesi (Öney ve Çobanlı, 2007)

Anadolu Selçuklu Sanatının etkileri bir sonraki dönem olan Beylikler döneminde de görülür. Bu dönemde Anadolu'da kurulmuş pek çok beylik arasında görülen Aydınoğulları Beyliği Selçuklu çini mozaik sanatını sürdürmüştür. Maden işleri, ahşap işleri, hat sanatı, minyatür, halı ve kumaş dokumacılığı bu dönemde de gelişerek devam etmiştir.

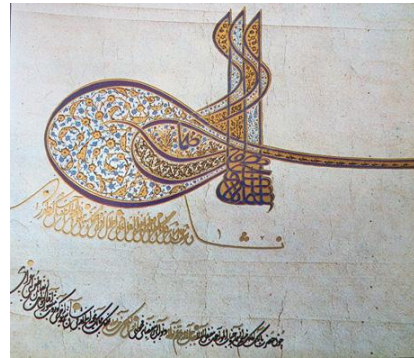
Bir beylik olarak kurulan ve kısa sürede bütün Anadolu ve Doğu Akdeniz'i ele geçirerek bir İmparatorluğa dönüşen Osmanlı Devleti zamanında el sanatlarında çok büyük gelişmeler olmuştur. Batı ile etkileşime giren İmparatorluk döneminde bazı el sanatlarında gelenekselin yanında batı etkileri de görülmüştür. Bu dönemde İznik ve Kütahya'da çini sanatı en üst düzeye ulaşmıştır. Anadolu'da çömlekçilik gelişmiş, Çanakkale seramikleri bu devirde ün kazanmıştır. İlk porselenler 18 y.y.'da Yıldız Porselen Fabrikasının kurulmasıyla yapılmaya başlanmıştır. Ahşap işçiliğinde oyma, sedef, fildişi kakma, kalemişi boyama, kafes işi kullanılmıştır. Kaşık, sehpa, dolap, kapı, beşik, pipo, ağızlık vb. gibi birçok malzeme ahşap işlemeciliğiyle şekillendirilmiştir. "Kabartma, çalma, kazıma, oyma (delik işi, ajur), kakma, helezonlu vidalama, altın yıldız kaplama (tombak), savatlama, mine, zincir işi, telkari

(filigre) şeklinde sıralanabilecek metal işi tekniklerinin zengin çeşitlemeleri ve farklı uygulama biçimleri vardır." (Barışta, 1988)

Şekil 2. Topkapı Sarayı (Öney ve Çobanlı, 2007)

Bu dönemde kumaş dokumacılığı, çorap örme, kilim ve halı dokuma, işleme gibi el sanatları devam etmiş ve kendine özgü desenlerle üst seviyelere çıkmıştır. Bu dönemdeki el yazmalarında, hat, tezhip ve minyatür ve cilt sanatının örneklerini çokça görmek mümkündür. Her padişahın kendi imzası olarak nitelendirilen tuğralar hat sanatı kullanılarak şekillendirilmiştir. Cam işleri ve değerli taş işlemeciliği de bu devirde görülmektedir.

Şekil 3. Kanuni Sultan Süleyman'ın Tuğrası (Bayramoğlu, 1976)

Osmanlı İmparatorluğu'nun iç savaşlar ve dıştan gelen müdahaleler sonucunda yıkılması sonrasında 1923 yılında Mustafa Kemal

Atatürk tarafından bağımsız Türkiye Cumhuriyeti kurulmuştur. Saray ve hanedanlık devrinin bitmesi ve endüstrinin başlaması sonucunda günümüzde bazı Türk el sanatları yok olmuştur. Geleneksel el sanatlarını yaşatmak amacıyla devam ettirilen bazı Türk el sanatlarını günümüz Türkiye'sinde görmek mümkündür.

Erken Cumhuriyet dönemlerinde ekonomik imkanları iyi olan ve sanat yapmak isteyen kimi seramik sanatçıları kendi imkanlarıyla eserler vermişlerdir. Aynı zamanda Türk sanatının geliştirilmesi amacıyla eğitim almaları için Avrupa'ya birçok sanatçı aday gönderilmiştir. 1882 yılında Osman Hamdi Bey tarafından Sanayi_i Nefise Mekteb_i Ali sanat okulu kurulmuştur. Bu okul cumhuriyet döneminde İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi adını almış ve Avrupa'dan eğitimini tamamlayıp gelen sanatçılar burada görev almışlardır.

GELENEKSEL TÜRK EL SANATLARI VE ÇAĞDAŞ TÜRK SERAMİK SANATINDAKİ ETKİLERİ

Günümüz Türk sanatında yukarıda değinilen geleneksel el sanatlarının etkilerini görmek mümkündür. Özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra geleneksel Türk el sanatlarının araştırılması ve incelenmesine verilen önem Türk sanatçılarının da bu sanatlara eğilmesinde etkili olmuştur. Eski süsleme tekniklerin günümüz sanatçıları tarafından yeniden yorumlanmasıyla oluşan yeni durum, Türk sanatının geçmişini tekrar incelemesi ve yorumlamasına bir yol açmıştır. Geleneksel Türk El sanatları çağdaş seramik sanatına da yansımıştır.

Jale Yılmazbaşar (1939), Türkiye'nin ilk seramik profesörüdür. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü'nde akademisyenlik yapan sanatçı buradan emekli olmuştur. Sanatçı halen Paris ve Münih'deki

atölyelerinde resim İstanbul'daki atölyesinde ise seramik çalışmalarına devam etmektedir. Yılmazbaşar büyük seramik duvar panolarıyla tanınmaktadır. Türkiye'nin birçok yapısını süsleyen panolarında genellikle Hitit Frig gibi Anadolu uygarlıklarından yansımalarını nazar, göz imgeleri ve horoz, cennetkuşu, halı, kilim motifleriyle sentezlemektedir.

Sanatçı "Anadolu çok büyük bir kültür birikimine sahip ve ben de buradan esinleniyorum, aynı zamanda eserlerimde Türk halı ve kilim desenlerini sıkça kullanıyorum" demektedir. (www.gorselsanatlar.org, 2011) Eserlerinde çok renklilik göze çarpmaktadır. Nazara karşı geliştirilmiş Anadolu'ya özgü El Sanatı olan camdan yapılan nazar boncuğunu da panolarına esin kaynağı olarak almıştır.

Şekil 4. Jale Yılmazbaşar, Noramin Duvar Panosu(Yılmazbaşar)

Mustafa Tunçalp, (1941), çini sanatından etkilenecek eserler üretmiştir. Eserlerinde Anadolu Selçuklu çini sanatı'nda görülen geometrik geçmeler, Osmanlı çini sanatında görülen lale ve karanfil motifleri, çintemani desenleri görülmektedir. Sanatçı ayrıca seramik kaftanlar yaparak Osmanlı dönemindeki kumaş dokumacılığına da göndermeler yapmıştır. Heykeller, kullanım kapları, tabaklar gibi formlar kullanan sanatçı, gerek rölyef gerekse fırça yöntemiyle

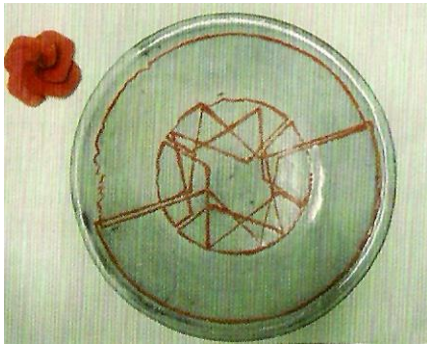

şekillendirdiği Türk desenlerini geçmiş günümüze bağ olarak kullanmıştır.

Şekil 5. Mustafa Tunçalp, Tabak (Seramik Türkiye, 2010)

Güngör Güner (1941), Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümü'nden emekli olan sanatçı, eserlerinde torna yöntemini kullanmaktadır. Bazı eserlerinde Anadolu uygarlıklarının izleri görülen sanatçı, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı çinilerinden esinlenerek kendi çini desenlerini oluşturmuştur.

Şekil 6. Güngör Güner, Selçuk Çinilerinden Esinlenilmiş Tabak (Seramik Türkiye, 2008)

Zehra Çobanlı'nın (1958) günümüze kadar olan seramik yaşamında toprak, rengarenk, mavi ve beyaz olmak üzere 4 dönemi vardır. Toprak döneminde kahverengi seramik astarlarının yüzeysel olarak

değerlendirmelerini yansıtan sanatçı, o dönemde kendi 40. yaşını kutlaması nedeniyle Türk toplumunda önemli olan kırk sayısı ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Rengarenk dönemde sanatçı renklerin uyumunu kullanarak eserler yaratmış bu eserlerinde çini ve hat sanatından yansımalar kullanmıştır. Mavi dönemde ise İslamın kabulünden sonra arap harfleriyle geliştirilen bir kaligrafi çeşiti olan hat sanatının inceliklerini araştıran sanatçı eserlerine hat sanatını ve tuğra sanatını yansıtmıştır. Hat sanatının yansımalarının görüldüğü eserlerinde mavi zemin üzerine siyah sır ile tasarım yapmıştır. Sanatçının Zehravi olarak adlandırıldığı bu dönemde tasarladığı tabaklarında ise ayrıca Haliçşi, çintemani olarak adlandırılan çini motiflerini de tuğralarla birlikte kullanmıştır. Bazı Tabaklarında tuğra ile tuğranın ait olduğu sultanın minyatür tadındaki resimlerini kullanmıştır. Genellikle astarla sıraltı dekor tekniğinde şekillendirdiği bu tabaklarda toprak döneminden yansıyan astar uygulamalarının da etkisi görülmektedir. Bu dönemde çoğunlukla eserlerinde mavi tonlarını kullanmıştır. Bazı düzenlemelerinde mavi rengin yanında, kırmızı, beyaz, sarı, siyah renklerini ve altın yıldız dekorları da vardır.

Şekil 7. Zehra Çobanlı, Kutu (Çobanlı, 2005)

Beyaz döneminde ise haliç işi ve İznik çini süslemelerine ağırlık veren sanatçı Osmanlı süsleme motiflerini de işlerinde sıkça kullanmıştır. Bu dönemde sanatçı genellikle sır üstü çıkartma tekniğini kullanarak eserler

üretmiştir. Altın yaldızın ağırlıklı olduğu bu dönemde sır üstü dekorlarını bazen beyaz zemin üzerine mavi renkle yapmıştır. Halen beyaz dönemini devam ettiren sanatçı çini sanatında sıkça görülen lale formunu üç boyuta uyarlamıştır. Çobanlı her döneminde olduğu gibi bu döneminde de düzenlemeler yapmaktadır.

Muammer Çakı (1959-2000), Kütahya'da doğmuştur. Çininin diğer merkezi olan Kütahya bölgesi, Çakı'nın geleneksel değerlerden etkilenmesi ve bu değerleri çağdaş seramiğine yansıtmasına etki etmiştir. Kütahya Çini sanatı ile minyatür sanatını birleştiren Çakı, üç boyutlu fantastik hayvanlar ve çini motifleri ile süslü tabaklar yapmıştır. Çini bünyeli tabaklar üzerine sır altı dekor tekniği kullanarak yüzeysel çini etkileri kullanan Çakı, genellikle işlerinde çinilerde de baskın renk olan mavi ve kırmızıyı tercih etmiştir.

Şekil 8. Muammer Çakı, Fantastik Hayvan
(Seramik Türkiye, 2004)

Füsun Çövenoğlu (1966), İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünde akademisyen olarak çalışmaktadır. Sanatçı Selçuklu çinileri ve İznik çinilerinde sıkça kullanılan çintemani ve haliç işi süslemelerini çağdaş formlara yüzeysel olarak uygulamaktadır. Palaka yöntemiyle şekillendirdiği sade geniş yüzeyli formlar

üzerine genellikle terra sigillata astarı uyguladıktan sonra dekorlayan Çövenoğlu bazen bu astarlı formlarını indirgen bir ortamda pişirmektedir. Bazı eserlerinde Altın yaldız dekorları görülmektedir.

Şekil 9. Füsun Çövenoğlu, Form
(Ceramistanbul, 2010)

Oya Uzuner (1966), Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik bölümünde akademisyen olarak çalışan sanatçı, Türk El Sanatı olan Ebru tekniğinden etkilenmiştir. Ebru sanatı, "yüzeyi çeşitli renk ve biçimde boyalarla hareli, dalda dalga renklendirilmiş bir tür kağıt süslemeciliği"dir. (Barışta, H.Ö., 2005, p.60) Özel yöntemlerle şekillendirilen bu kağıtlar genellikle el yazması kitaplar, hat sanatına zemin oluşturacak kağıtlar, cilt kapaklarında kullanılmaktadır. Bu sanattan yola çıkan sanatçı seramik üzerinde de renkli çamur yöntemini kullanarak ebrular oluşturmuştur.

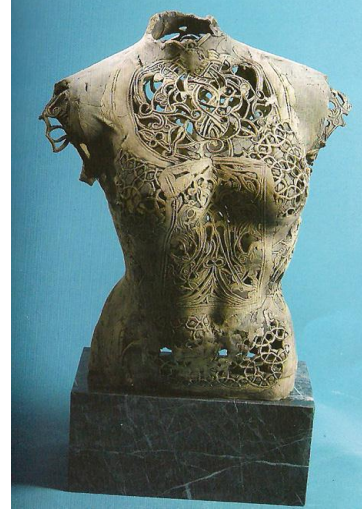
Şekil 10. Oya Uzuner, Vazo (Vazo Seramik Yarışması Kataloğu, 1998)

Vedat Kacar (1969) İznik çinilerinden ve tuğra sanatlarından etkilenerek eserler üretmektedir. Halen İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Çini Anasanat Dalında akademisyen olarak görev yapan sanatçı, eserlerinde İznik çinilerindeki çintemani, lale, gemi, kuş, haliç işi motiflerini sıkça kullanmaktadır. Ayrıca Padişahların imzası yerine geçen tuğraları da seramiklerinde kullanan Kacar “geleneksel Türk seramiğinin dinamiğini, onu oluşturan nedenleri araştırıp tespit etmenin çağdaş Türk seramiğinin kendisine ait anlatım dilinin oluşumuna büyük yararı olacaktır.” demektedir. (www.istanbul.net.tr, 2011)

Şekil 11. Vedat Kaçar, Tabaklar

Mine Aktaş Poyraz (1972), Bilecik Üniversitesi, Söğüt Meslek Yüksek Okulunda Akademisyen olarak çalışan sanatçı, ahşap ve taş işçiliğindeki süslemeleri seramiklerinde kullanmıştır. Erken dönem işlerinde balık figürleri üzerine ajur yöntemi ile Osmanlı süsleme sanatlarından örnekler işleyen sanatçı son dönem işlerinde tors üzerine bu işlemleri yapmaktadır. Seramiklerinde şamotlu çamur kullanan sanatçı bu eserlerini kalıplar üzerinde şekillendirmektedir. Eserlerinde kimi zaman renkli çamur kullanan Poyraz, elektrikli fırında 1200°C pişirim yapmaktadır.

Şekil 12. Mine Aktaş Poyraz, Torso (Seramik Türkiye, 2011)

SONUÇ

Sonuç olarak, Türk El Sanatları köklü bir geçmişe sahip kendine özgü bir karakterdedir. Türk Devletlerinin tarihi, Türk Kültür Mirasının evrimini göstermektedir. Günümüzde seramiklerinde bu zengin mirastan yararlanan birçok Türk Sanatçısı ürettikleri yeni formlarda geleneksel stilleri sentezlemektedir. Bu bağlamda sanatçılar yerel Türk sanatından evrensel sanata geçişte deneysel bir yol yaratırlarken çağdaş sanatla tarihsel sanat arasında yeni bir uyum oluşturmaktadırlar.

KAYNAKLAR

Altun, A., Carswell, J., Öney, G., (1991), Türk Çini ve Seramikleri, Sadberk Hanım Müzesi, Yayınları, İstanbul, ss:144

Aslanapa, O., (1999), Türk Sanatı, Remzi Kitabevi, İstanbul, sf:34-336-393

Ateş, T., (1990), Türk El Sanatları, Creative Yayıncılık Ltd., İstanbul, sf:24

Barışta, H.Ö., (1988), Türk El Sanatları, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 975, Sanat Eserleri Dizisi: 11, Ankara, Sf:2-80

Barışta, H.Ö., (2005), Türkiye Cumhuriyeti Dönemi Halk Plastik Sanatları, Kozan Ofset Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd. Şti., Ankara, sf:60

Bayramoğlu, F., (1976), Tezhipli ve Padişah Onaylı Fermanlar, Kültür ve Sanat Dergisi, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Sayı: 4, Ankara, sf:17

Çobanlı, Z., (2005), The Blue Art Zehra Çobanlı Ceramics, Etam Matbaası, Eskişehir, sf: 17

Hakan, E., (2002), Zehra Çobanlı's Harmony of Tradition, Ceramics: Art and Perception Sayı:49, Sydney, Avustralya, sf: 62

Öney, G., Çobanlı, Z. (Eds.), (2007), Anadolu'da Türk Devri Çini ve Seramik Sanatı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü: 3107, Sanat Eserleri Dizisi: 469, İstanbul, sf: 48-286

Öney, G., Erginsoy Ü., (1978), Anadolu Selçuklu Mimarisinde Süsleme ve El Sanatları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Genel Yayın No: 185, Sanat Dizisi: 33, Ankara, sf: 121

Ölçer. N., (2005), The Anatolian Seljuks, Turks a Journey of a Thousand Years, 600-1600, Royal Academy Of Arts Publishing, Londra, İngiltere, sf: 106

Rice, D.T., (1985), Islamic Art, Thomas and Hudson, Londra, İngiltere, ss:288

Yılmazbaşar, J., Jale Yılmazbaşar Türk Demir Döküm, sf: 22

----(1998), Vazo, Seramik Yarışması Kataloğu, Türk Seramik Derneği Yayınları, İstanbul, sf: 13

----(2004), Seramik Türkiye, Türk Seramik Derneği Yayınları No: 04, İstanbul, sf:62

----(2008), Seramik Türkiye, Türk Seramik Derneği Yayınları, No: 25, İstanbul, sf: 117

----(2010), Seramik Türkiye, Türk Seramik Derneği Yayınları, No: 31, İstanbul, sf: 79

----(2010), **Ceramİstanbul**, Çağdaş Seramik Sanatı Sergisi Kataloğu, sf: 33

----(2011), Seramik Türkiye, Türk Seramik Derneği Yayınları, No: 35, İstanbul, sf: 79

----(2011), Jale Yılmazbaşar-Ateşin Ustası, <http://www.gorselsanatlar.org/seramik-ve-cam/jale-yilmabasars>, E. Tar: 03.04.2011

----(2011), Geleneksel Çizgide Çağdaş Söylem/ Vedat Kacar, http://www.istanbul.net.tr/istanbul_sergi_detay.asp?id=1544, E. Tar: 17.04.2011

----University of Mimar Sinan Fine Arts, History, <http://www.msgsu.edu.tr/msu/pages/450.aspx>, E. Tar: 23.03.2011